

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului :</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru strălățate pe un an 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor :</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concursuri, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	---

Filosofia și Religia.

De: Prof. C. Rudneanu.

Sunt două domenii cari se înrudesc deaproape. Filosofia se compune din cuvintele grecești *filos* sau iubitor și *sofia*, înțelepciune, cu un cuvânt cunoașterea adevărului. Cunoașterea adevărului are drept țel filosoful — iar pentru aceasta are nevoie neapărată de sora cea mai mare, care-i *religia*. Religia tinde să descopere marile mistere ale lumii invizibile, ea este cu adevărat mare, fiindcă adâncește materia, trece peste domeniul material străbătând întreaga inerție, ajungând în sferele mari cerești de unde contemplă opera nesfârșită a dumnezeirii, marea taină a lumii acesteia.

Omul zilelor noastre nu mai poate rămâne strict în domeniul științelor, științele sunt prea limitate, trebuie să treacă peste barierele prea înguste, pentruca să poată ajunge la ultima cauză. Filosofia prin esența ei lărgeste foarte mult domeniul intelectual, dă posibilitate omului ca să aibe o concepție largă despre lume, despre fenomenele vieții umane. Marii gânditori ai umanității începând cu Thales din Milet, Platon, Aristotel, fer. Augustin, Toma de Aquino, Bacon, Descartes, Leibnitz, Kant, până la *Bergson* și *Boutroux*, au căutat să armonizeze pe cât este posibil *filosofia* cu *religia*. Și nimic în lume nu-i mai frumos decât căutarea adevărului cu ajutorul religiei — adică cunoștința dobândită cu puterea spiritului. Esența filosofiei este *armonia*. Armonia se poate dobândi studiind religia, arta și știința — toate prin excelență domenii importante. *Religia* cu puterea credinței ne întărește rațiunea, iar experiența ne confirmă adevărul enunțat de mai înainte. Există un acord minunat, o îmbinare a rațiunii și a spiritului, a materiei și a sufletului — filosoful și omul religios le înțelege pe deplin, având filosofia cât și reli-

gia acelaș rol umanitar — acordul ultim: **Divinitatea.**

De multe ori noi oamenii mergem pe un drum bine stabilit, rațiunea noastră ne conduce pe o anume cale a binelui, dar în drumul străbătut întâlnim răul, — atunci luptăm din răsuputeri ca să învingem, să înlăturăm răul — atunci spiritul nostru trebuie să fie treaz, biruind materia ispititoare cu atâtea forme ciudate și atrăgătoare — *realizăm lupta minunată a unui rost bine definit al vieții morale, al vieții ideale, lipsite de formele materiei degradatoare, care aduce patimile materiale, ruina ființei umane.*

Da! Rostul nostru este ca să lămurim partea ideală a lumii, printr'o sforțare continuă, prin suferințe chiar, umblând pe calea grea, spinoasă, să arătăm că mai există ceva sfânt în lume, pe care ura și minciuna nu le poate nimici: *iubirea de adevăr*. Adevăr predicat de nesfârșitul șir de filosofi și confirmat adeva de Iisus Hristos.

E lung șirul acelorora, cari nu mai cred decât în *energia* materială a lumii vizibile, aceștia lansează legea veche a talionului. Să ne gândim un moment la filosofia materialistă a lui *Le Dantec*, (*L'Athéisme, De l'homme a la science, L'Égoisme*), care ne spune că „viața este un proces de asimilare și desasimilare” și în afară de biologie nu mai există nimic. Răspunsul lui *Le Dantec* nu ne poate mulțumi, fiindcă viața e mai mult decât simplele funcțiuni biologice. Și *Claude Bernard* în „*Introducere la Medicina experimentală*” ne dă pagini din cele mai minunate, unde ne arată cât de limitat este domeniul biologiei, cum experiența vine și confirmă rațiunea.

Filosoful *Boutroux* (*Science et Religion, Morale et Religion*) ne arată importanța religiei și a științei — ele trebuie să se completeze una pe cealaltă. Atunci când omul se întreabă

despre rostul existenței sale, ajunge la filosofie, iar răspunsul nu-l poate da decât religia — adică confirmarea omului credincios — ajungem astfel la o *filosofie a religiei*.

Filosofia religiei (*Gourd: Philosophie de la Religion, Paris, 1911*) deschide larg porțile tuturor celor dornici de a înțelege cauzele ultime ale lumii — ea ne arată perfecțiunea universului — legile supreme ale existenței, procesul existenței, procesul conversiunii sufletești, ne confirmă marea *armonie a creațiunii divine*.

Viața așa cum este orânduită de Dumnezeu, are un sens bine determinat — sensul acesta ni-l confirmă *filosofia religiei*.

Trebue să distingem bine manifestările bune de cele rele, libertatea de tiranie, înțelepciunea și răsplata faptelor viitoare. *Religia* ne îndeamnă la săvârșirea lucrurilor bune, fiindcă în lumea în care trăim nu suntem decât robii anumitor deprinderi rele, din această prăpastie trecătoare, vom trece în lumea infinit de bună a lui Dumnezeu, care este și ultimul cuvânt al străfării omului spre sferele ideale cerești.

Filosofia și religia ne dau icoana clară a lumii spirituale, în limita realizării spirituale, putem câștiga o existență mai bună, mai fericită.

Studiul filosofiei și al religiei ne apropie tot mai mult de Dumnezeu — înțelegem toate străfările omului pe pământ în vederea realizării vieții de veci, iar viața de veci este însăși răsplata vieții pământești!

Probleme de pastorație la sate iarna.

Deodată cu apunerea ultimelor raze de soare, deodată cu căderea ultimelor frunze și cu ivirea primelor valuri de frig și de zăpadă, credincioșii dela țară, încredințați nouă spre păstorire — pentru a-i conduce la limanul mântuirii, — ștergându-și frunțile brăzdate de atâtea valuri de căldură, depun uneltele agricole, lasă muncile istovitoare ale câmpului și se pregătesc de odihna binemeritată a iernei. După eforturile fizice pe cari le-au depus ziua și noaptea, prin ploaie și vânt, pe vreme bună și arșiță dogoritoare, de multe ori chiar nemâncați, această odihnă este reclamată în mod imperios de corpul lor vlăguit de atâtea neajunsuri.

Și dacă în timpul campaniei de lucru, pastorația lasă de dorit, din simplul motiv, că vara nu poți ajunge în contact mai des, și — ca să zic așa — mai permanent cu credincioșii, pentru că sunt ocupați în cea mai mare parte a

verii la câmp; biserica noastră trebue să folosească anotimpul de odihnă fizică al credincioșilor dela sate, pentru a-i conduce pe „ușa cea strâmtă“ a mântuirii, și pentru a-i îmbogăți cu merinde sufletească. Căci, dacă veștejirea florilor, căderea frunzelor și desbrăcarea codrilor de haina veselă și verde, ne aduce aminte în mod plastic de soarta neamului omenesc, pentru noi, biserică și cler, acest fenomen trebue să fie un motiv mai mult de reculegere și de meditație pentru făurirea planului de conducere a turmei cuvântătoare, spre a ajunge cu toți „în casa Tatălui nostru“, ca „toți una să fie“.

Fiind iarna anotimpul când credincioșii noștri sunt mai liberi, putem avea cu dânșii mai dese conveniri, chiar cât de dese, în cadrele diferitelor instituții și societăți, pe cari preotul este dator să le înființeze și să se pună în fruntea lor, în interesul colectivității ca prim scop, dar ca ultim și suprem scop, alipirea credincioșilor noștri față de biserica ortodoxă și de așezămintele ei și transformarea lor în fi credincioși și morali ai „unuia și adevăratului Dumnezeu“.

Iată cam ce ar trebui să creieze preoții în fiecare parohie, pentru a avea în mână conducerea spirituală a parohiei, efectiv. Voiu începe cu înșirarea diferitelor instituții și societăți, luând în considerare vârsta parohienilor și voiu înșira chiar și pe acelea cari există deja.

1. Prima și cea mai de căpetenie grijă a unui preot trebue să fie creșterea în spirit religios-moral *al copiilor de școală, prin catehizare*. Această catehizare să se facă cu toată conștiinciozitatea și să nu se facă numai de mântuială, căci va avea un efect deadreptul dezastruos asupra bisericei. Când școlarul va observa la preotul său *lipsă de interes* față de studiul religiunii, cum va avea el interes? Dacă elevul va observa la catehetul său *lipsă de zel* în predarea religiunii, cum va fi el zelos? Când elevul va observa la catehetul său *lipsă de convingere* religioasă sau *indiferență*, cum va fi el convins de adevărul celor propovăduite? Dacă elevul va observa la catehetul său *lipsă de conștiinciozitate* în împlinirea datoriei, cum va putea cere elevului să fie conștiincios în împlinirea datorințelor de creștin? Și în fine, când elevul va observa la catehetul său *imoralitate*, cum va primi el învățăturile de morală creștină, dela un astfel de preot?

Interes și zel față de studiul religiunii, *convingere religioasă, conștiinciozitate* în împlinirea datorinței de catehet și mai presus de toate *moralitate* se recer unui catehet, pentru a-și putea îndeplini cu rezultate bune pentru biserică mi-

siunea sa de învățător. De altă calitate, care de sine se înțelege că trebuie să o aibe un bun catehet, voiu aminti numai, anume, să cunoască temeinic materialul de predat și să nu meargă nepregătit nici odată la școală, căci rezultatul va fi foarte puțin satisfăcător și preotul respectiv se va pune în lumină slabă în fața elevilor săi.

„Lăsați pruncii să vie la Mine și nu-i opriți pe ei“ (Luca 18, 16) sună porunca Mântuitorului. Potrivit acestei porunci, copiii trebuie să fie centrul de activitate pastorală și principala preocupare de pretutindeni, dar mai ales iarna, căci ei vor fi viitorii credincioși cu cari avem să conlucrăm, și cum îi creștem în școală, așa-i avem în viață. Îi creștem bine, buni îi vom avea, căci sufletele lor plâpânde, sunt receptive pentru orice. Dacă-i vom neglija sau crește rău, să nu ne mirăm că vom avea credincioși lipsiți de interes față de biserică, necinstitori de fețe bisericești, lipsiți de convingere religioasă, imorali, ateii etc. Toate aceste neajunsuri, în cea mai mare măsură sunt urmările lipsei de catehizare.

În rezumat, să-i instruim și educăm în cadrele orelor de religie și în exortații cu tot zelul, cu toată însuflețirea și convingerea, punându-ne înșine exemplul de viață creștină. Să-i obicinuiim cu cercetarea regulată a bisericii și cu împărtășirea în posturi. Să se înființeze coruri bisericești cu școlarii, spre a lua parte activă la serviciile divine. Să cetească apostolul cu rândul în sf. biserică. La sărbători, îmbrăcați în stihare, cu steșnice și ripizi să înfrumsețeze fastul serviciilor divine. Să se reînvie obiceiul frumos al colindelor și atâtea obiceiuri frumoase legate de sărbătorile noastre.

În forma aceasta, îi vom crește de mici sub aripile ocrotitoare ale bisericii și pentru biserică.

(Urmează)

Liviu Surlașiu paroh Jebel.

*O, nesățioasă firea omului spre lățire și
avuție oarbă; pe cât se mai adaugă, pe atâta
râvnește! Poftele omului n'au hotar; având
mult, că n'ar avea nimica îi pare; pe cât îi
dă Dumnezeu, nu se satură; având bun al
său, și la altuia bun a-l cuprinde cască, și
așa lăcomind la al altuia, sosește de perde
și al său.*

MIRON COSTIN, 1 etopisețul.

*

*Lacrimile săracilor nici soarele, nici vântul
nu le poate usca.*

ION NECULCEA.

Propaganda antireligioasă în Rusia Sovietică.

(Continuare)

De: **Viăduceanu Victor.**

§ 1. *Rezistența pasivă.*

Lupta antireligioasă s'a isbit de obiceiurile religioase și de practicile rituale, adânc infiltrate în suflatul credincioșilor. În pădurile și administrațiile regiunii industriale Ivanova — Vosnesensk, în 1933 la Crăciun, a fost suspendată orice muncă, serbându-l cu mai mare pompă decât în anul 1932¹⁾. La fel și în aile destrictate. În fabricile de cristale dela Guskristall, aproape 500 credincioși s'au adunat să sărbătorească Crăciunul cu coruri, luând parte și elevii școalelor fabricii. Biserici închise au fost redeschise. În diferite părți ale țării, iau naștere grupuri religioase sub numele de: „Cei cari luminează“, „Adevăratul drum al liberării“, „Paznicii Bisericii“ etc...

De un deosebit respect se bucură icoanele sfinte, cari sânt nelipsite din casele țăranilor. „Cu ceremoniile religioase, icoanele se mențin în viața de familie a țăranilor“ declară un observator ateu²⁾. „Vizitând „colhozurile“ (gospodării colective) căutam toate pretextele, petru a intra în casele țăranilor unde găseam de obicei obiecte religioase“ continuă acelaș observator.

Dacă nu întotdeauna ne putem îndoi de numărul ateilor pe cari ni-l dă informațiile comuniste, trebuie să ne îndoim totuși de calitatea acestor ateii. Acei dintre țărani, cari se socoteau în mod public ateii iar în interiorul caselor țineau icoane sfinte, nu pot fi declarați ateii. Este mai ușor a crede că în aceste cazuri avem de a face cu niște simpli credincioși, oprimați de regimul ateu.

În legătură cu venerarea icoanelor sfinte, iată o scenă importantă pe care observatorul nostru o întâlnește în casa președintelui colhozului „Înainte“. La Ruși un obicei vechiu era ca întrând în casa cuiva, străinul își face semnul crucii, închinându-se la icoane. Obiceiul acesta se menține încă printre bătrâni. Odată soția președintelui, atrase atenția unei bătrâne: „Pentru ce îți faci cruce? doar aici n'avem icoane. Cum să nu fie drăguță, dar asta ce, nu-i icoană? răspunse bătrâna, arătând spre portretul lui Marx. Când i s'a explicat eroarea, a rămas mirată. Cum de trăiți așa fără icoane? adaose ea“.

La locuința brigadierului comunal al aceluiaș colhoz, alături de icoane, atârnă portretul

1) Cf. „Raze de lumină“ A. VI. Nr. 2 pg. 165.

2) „Antireligioznik“ Nr. 17, 1932, cf. „Misionarul“ A. V. Nr. 3 pg. 132.

lui Lenin și un tablou antialcoolice. Stranie apropiere! O imagine reprezintă afirmarea spiritului și alta negarea lui. Într'un suflet pios, aceste lucruri nu pot sta împreună; ele se contrazic și se exclud. Prezența icoanelor în casa brigadierului ne mărturisește destul de puternic că glasul conștiinței sale religioase n'a putut fi stins.

Practicarea tradițiilor religioase se observa și în armată.

Într'un congres al partidului comunist, ținut la Moscova în 1932, generalul Vorosilow declară că persecutarea bisericii și a credinții în republica sovietică, a provocat o trezire adâncă a simțului religios, fapt publicat în ziarul Slovo³⁾: „Aici în Moscova, — declara generalul — unde garnizoana este compusă din muncitori și comuniști, realitatea ne atată până la 40% comuniști religioși. În alte părți 60% ba chiar 70% de soldați religioși. Toate scenele antireligioase, pot provoca numai o revoltă în sânul acestor soldați religioși. *Așa că eu în numele armatei roșii, sunt în mod categoric contra scenelor, cari persiflează serviciul religios*“.

Fondul religios al sufletului rus, este descris în ziarul: „Le christianisme au XX siecle“. (din 17 Mai 1934). Corespondentul afirmă că în noaptea învierii, toate bisericile Moscovei erau pline; la țară nu departe de Moscova și alte regiuni, afluența era aceeași. Elementul dominant printre credincioși îl forma tineretul între 18-25 ani. Membrii ai grupărilor comuniste și chiar a U. Ateilor, compuneau aproape exclusiv corurile cântând. imnurile Paștilor, ceea ce arată ușurința de adaptare la credință, când nelegiuirea impusă sufletului rus a fost slăbită.

§ 2. Rezistența activă.

Cu toate turburările antireligioase, ierarhia se menține. Poporul susține biserica și pe preoți, apărându-i în acelaș timp. Preoții uniți cu credincioșii reacționează contra atacurilor antireligioase, prezentându-se la adunările ateilor, pentru a protesta contra insinuărilor față de religie.

Un atare caz relatează ziarul comunist „Bezbojnic“ cu data de 7 Ianuarie 1933, petrecut într'o regiune de pe Volga, cu ocaziunea primului deceniu de existență a ziarului „Bezbojnic“. La căminul roșu (organizație comunistă) avea loc adunarea sătenilor anunțându-se: „Astăzi la căminul roșu, se va ceta cu glas tare din ziarul „Bezbojnic“. Țăranii se adună; se citește „povestea nașterii lui Iisus Hristos“. Preotul se prezintă și el la adunare împreună

cu credincioșii. La exagerările auzite, în rândurile din urmă ale sălii izbucniră glasuri puternice: „Asta-i batjocură de religia lui Hristos“ „Jos cu literatura împotriva lui Hristos“, erau strigătele de revoltă ale credincioșilor. Preotul voia să ia cuvântul, dar fusese întrerupt; totuși într'un moment dat începu: „Cetățeni, cunosc cine editează această revistă... Antichrist... cunosc ei numele lui de familie: Iaroslavski. Preotul n'a mai fost lăsat să vorbească, trebuind să părăsească sala“. Chiar și studenții au început să ia o atitudine hotărâtoare în favoarea religiei. La Moscova, Leningrad, în decursul anului 1934, studenții au împiedecat formarea unei celule ateiste, iar în altă școală tehnică, s'a disolvat celula existentă.

După rapoartele mai multor specialiști cari au călătorit în ultimii ani în Rusia și datorită insucceselor obținute în toate ramurile, se poate afirma cu toată tăria, că bolșevismul nu este în ascenziune ci din contră în plină decadentă. Planul quinquenal elaborat de ei, n'a reușit să inaugureze în Rusia paradisul socialist, n'a reușit să inaugureze nici măcar o ridicare a nivelului de viață a populației sau cel puțin a maselor proletare. Nu libertate, ci sclăvie! Nu ascenziune culturală, morală și economică, ci iobăgie, decadentă, crasă incultură și mizerie.

Bolșevismul a dat faliment, pentru că a călcat în picioare, cele mai elementare principii umanitariste, pentru că n'a respectat credința și religia. „Mai curând vei zidi o cetate în aer, decât să cultivați fără religie și fără cult public un popor“, zice Plutarh.

Comunistul acuză religiunea, de a fi complice a burgheziei, inamicul muncii, dușmana clasei proletare, căutând s'o înlocuiască cu doctrina materialistă. Biserica însă nu aparține unei anumite clase sociale, ci cuprinde societatea întreagă, Creștinismul se oferă tuturor indivizilor din societate, cu predilecție însă celor neajutorați, slabi și nedreptățiți. Săracul, văduva și orfanul, totdeauna au găsit în biserică, dragoste și ajutor: biserica a fost sprijinitoarea sclavilor, consolatoarea celor necăjiți și oropsiți. „Veniți la mine ,toți cei osteniți și împovărați“ glăsuia Iisus poporului. Biserica nu poate fi dușmana clasei muncitorilor, ci din contra participă la revindcărilor sale.

Bolșevismul a dat faliment, deoarece n'a prețuit scânteia de geniu, fiindcă nivelarea și egalarea sufletelor, a conștiințelor, a talentelor, a muncii, a averilor, a popoarelor, este o utopie și orice utopie poate trăi numai în mintea autorului și pe hârtie.

Individualitatea a fost totdeauna isvorul

3) Cf. „Misionarul“ A. V. Nr. 1 pag. 61.

tainic, din care au luat naștere toate ideile mari ale culturii omenești; colectivismul suprimă individualitatea, zdrobește forțele ei creatoare și duce astfel la decadentă, incultură, și barbarie!

Lovitura dată de către comunism, bisericii ruse, poate că este o pedeapsă a Cerului, dar este binele ortodoxiei. În lupta sa împotriva comunismului, ortodoxia va arunca toate elementele cari îi împiedecară progresul și întorcându-se la fondul ei primitiv, va ieși victorioasă, cu forțe oțelite și cu năzuinți noi, întocmai cum se exprimă Boulgakoff în opul său „L'ortodoxie“: „Dacă arborele verde al creștinismului pare astăzi vestejit, e pentru că grădinarul a retezat crengile moarte din grădina sa și aceasta ca în locul lor, să răsară altele noi și să crească cu mai multă tărie“!

(Sfârșit)

Metode uniatiste.

Deschideți paginile tristelor frământări religioase provocate de apostasia lui Atanasie Anghel și veți vedea că de atunci și până astăzi corifeii amăgiți ai Romei neîncetat caută să iscodească noi și noi metode pentru îngroșarea numărului lor. De fapt aceste metode sunt noi numai la aparență și numai în ceea ce-i privește pe uniți, imaginea lor o resfrâng veacurile pline de vicleniile și blestemațiile iezuiților. Căci să-i vedeți de-o pildă pe cești din apropierea noastră.

Pripășiți în inima Bănătului numai cu concursul guvernelor ungurești și la expressa dorință a Habsburgilor atotputernici, acești fii desrădăcinați ai neamului au dat din mâni și din picioare: la început ca să se mențină și să-și facă prozeliti, mai apoi să justifice încrederea și așteptările tutorilor lor. Sunt cunoscute frământările cauzate de ivirea acestei buruiane în Banat. Sunt cunoscute și escesele pe cari plăcutu-le-a să le provoace administrația ungurească, profitoare sigură din hârțuielele dintre frați. La Ramna, Tievaniul-mare, etc. au pus stăpânire pe bisericile și avutul întreg al ortodoxilor, în aceasta din urmă comună pare-se pentru totdeauna. Toate s'au făcut cu adânci răscoliri, cu certe, bătăi și cu vărsări de sânge... Cronicarul lor de mâne le va consemna pe toate pentruca să le roșească fața celor ce mai îndrăznesc a spune că unirea, „sfânta unire“ s'a făcut din convingere. Căci, spre a încerca o mică digresiune, care a fost mobilul intern, de ordin sufletesc al acelei uniri? care? în ce fel de act se cuprinde? Unirea a determinat-o tristă stare socială și politică, sărăcia și nevoile popo-

rului: toate cauze externe, străine de vocea inimii...

Până în timpul din urmă se părea că acești uniți sunt mulțumiți că au pace, că pot să trăiască în liniștită vecinătate cu noi, pe pământul mănios și ospitalier al Bănătului (căci credincioșii eparhiei vecine, „grosul“ lor se află în Ardeal, în Hunedoara, acolo au vre-o 20.000 suflete, aici neavând nici 10.000). Au făcut aproape totdeauna mină prietenească sau barem leală. În atacuri au fost, cum s'ar spune „academici“. Dar iată-i că profitând de indulgența noastră, ei trec la fapte. Un protopop de eri astăzi împurpurat canonic și-a adus odată cu bagajul dela țară și viguroasa lui forță prozelitică. Mai marii îi dau terenul prielnic, îl fac catihet. Și dela primii pași catihetul, în aparență venerabil ca un sfânt, se apucă de lucru. Tinta lui, familiile mixte și copiii eșiți din familiile mixte. Apoi desigur și catihetul ortodox, preoții ortodoxi și așa mai departe.

Care credeți a fi, cinstiți cetitori, rodul uneltirilor unui preot (?) în familiile mixte, unde fie tatăl, fie mama școlarului are altă lege, deosebită? Nu isvorăsc din asemenea uneltiri și atățări, certe și discordie? Nu dărârnă acestea în loc ca să zidească, așa cum ar trebui să zidească un preot la ridicarea împărăției lui Dumnezeu?!

Iată dar una din metodele uniatiste, care în mic îți aduce aminte de metodele iezuiților: dărârnarea, distrugerea cu orice scrupul a tot ce stă în calea scopului tău.

Un alt fapt care desvăluie metoda lucrătorilor din umbră este următorul.

Doi preoți uniți nou numiți în parohii încă neînființate dar „pe cale de înființare“ primesc fiecare câte o sesiune cu totul în altă parte decât în acele parohii „pe cale de înființare“. Anume, primesc amândoi în hotarul unei comune curat ortodoxe. Preoții însă nu își lucrează sesiunile, se vede că nu sunt tocmai așa de avizați la venitul acelorora. Una rămâne întregă nelucrată, „pârlog“ cum se exprimă un reclamant pe bun drept către organele Reformei agrare.

Care este explicația acestor fapte? Iată-o: „preoții uniți cari au primit aceste sesiuni sunt de fapt niște misionari clandestini, așezați în coasta unor comune curat ortodoxe, evident numai cu scopul de a face prozelitism. Căci pornesc prin sate și se interesează de oamenii cei mai nevoiași, cari ar avea lipsă de pământ. Că doar numai un suflet-două le trebuie în fiecare comună, ca apoi ei să-și întemeieze drep-

turi — și azi-mâne poate chiar și o nouă parohie unită“.

Acesta-i tristul adevăr, astea sunt metodele unițiilor: îndârjirea spiritelor, atâțarea, desbinarea și în urmă cumpărarea lor pentru blidul de linte, pe care ei au avut ghinionul să nu-l primească nici până astăzi.

Nu ne mirăm de nimic, dela ei ne așteptăm la orice, doar o împrejurare e ciudată. Acea, că în timp ce statul abia plătește pe slujbașii săi — pe preoți mai rău ca pe oricare din ei — uniții își pot permite luxul de a avea misiționari, de a primi pământ pentru traficul lor, în timp ce sunt mulți alții neîmproprietăriți nici azi de Reforma agrară. Dar, la urma-urmei se poate ca ei, cu metodele lor sui-generis, sunt în stare de orice!?!...

„Și pentru înmulțirea fărădelegii, va răci dragostea multora“.

(Matei cap. 24, vers 12)

De: Preot **Dimitrie Blidariu**

O pronunțată nepăsare față de tot ce este religios se arată din partea opiniei publice, care a pătruns și în masa poporului de jos. Mai bine o pot observa aceasta slujitorii altarelor, căci bisericile sunt foarte puțin cercetate.

Bisericile sunt triste. Preotul a ajuns timpul că servește doar numai pentru câțiva bătrâni, cari mai vin să asculte serviciile divine. Glasul preotului este glasul celui ce strigă în pustiu.

Se împlinesc cuvintele sf. Scripturi, căci s'au înmulțit fărădelegile, și dragostea și credința s'au răcit.

Ce e mai dureros, am ajuns că nici elevii școlilor primare în multe părți nu mai merg la biserică, căci nimeni nu-i mai conduce, după cum era obiceiul.

Suntem la marginea prăpastiei și dacă starea de azi nu se va schimba în spre mai bine, vom cădea în prăpastie.

Pătura intelectuală, îndeosebi aceia cari se consideră oameni cu multă carte, cu bagaj de cunoștințe, cu pregătiri academice, preținșii oameni de știință, nutrirind în sufletele lor sentimente antireligioase și ajungând în contact cu cei din pătura de jos, au infiltrat în sufletele acestora nu numai o totală nepăsare, dar chiar și ură față de biserică, de preoți; față de tot ce este religios.

Să nu mergem mai departe de cât atunci când sunt alegeri electorale. Ce fac agenții po-

litici? De cele mai multe ori se amestecă și în trebile bisericii. De câte ori nu s'a întâmplat, că cerșind votul spre a fi asigurați că vor obține majoritatea votanților, promit că în caz de reușită, va dispărea orice obligativitate din partea parohienilor față de paroh și biserică, așa încât slujitorul altarului a ajuns în situația critică când credincioșii săi, la auzul astor fel de îndemnuri și promisiuni, devin niște răsvrățiți. Ba ce-i mai mult, au pătruns și ideile ateiste în sufletul poporului, cari încep să nege existența lui Dumnezeu, bine înțeles o fac nu din convingere, ci numai din adevărată prostie căci au auzit-o din gura vre-unui pretins om cu înaltă cultură.

Iată dar, ce pericol înspăimântător ne stă în față.

Astăzi noțiunea de biserică este confundată cu noțiunea de preot. Părerea multora este că biserică o formează numai preoții, căci ei sunt aceia cari servesc în ea. Oamenii cu astfel de concepții nu pot avea decât o mentalitate bolnavă, căci un om cu o adevărată cultură și cu minte sănătoasă, pătruns de sentimentul iubirii lui Hristos și a învățăturilor sale, de bună seamă va ști face deosebirea între preot și biserică. Este neplăcut și chiar dureros să auzi: „biserică este a popii și el să-și vadă de treabă, să nu mai îndemne oamenii să meargă la biserică căci azi alta este preocuparea oamenilor în zi de duminică“. Duminică se pun la cale toate. Duminică notarii și perceptorii vin să incaseze impozite. Duminică se țin întrunirile politice. Duminică se fac alegerile și câte alte multe treburi nu se urzesc duminică.

Dar nici sărbătorile nu sunt cruțate. Atunci se găsesc să se facă așa numitele „clăci“; se lucrează cu mai mare febrilitate în asemenea cazuri ca în oricare altă zi de lucru. Cică se ajută oamenii mai ales cei săraci, căci în celelalte zile de lucru fiecare își vede de lucrul său și atunci nu au timp. Când preotul încearcă să combată aceste proaste obiceiuri, își aprinde paie în cap.

Duminică și în sărbători, când preotul în sf. altar liturgisește, cârciumile gem, cheful este în plin toi și înjurăturile atunci se țin lanț și blasfemiile la adresa lui Dumnezeu atunci se rostesc mai mult, căci duhul diavolului plutește peste cei din tabăra Satanei.

Mai sus am amintit că nici școlarii nu vin regulat la biserică. De câte ori nu auzi câte un suspin din gura vre-unui septuagenar: „ce bine era când dascălii noștri știau să cânte în strană, copiii știau să răspunde la liturgie, știau să zică apostolul“. Și într'adevăr așa este. Când școala

era confesională nici credința n'a dispărut. Biserica și școala erau una nedespărțite.

Aproape în fiecare comună mai toți cântăreții bisericești dela învățătorul lor au învățat cântarea bisericească.

Educația religioasă-morală în școala primară este lăsată în sarcina preotului-catehet, care cu 2 ore săptămânal la 7 clase să facă și lecții de religie și educație religioasă e greu.

La fel este și tineretul, lasă foarte mult de dorit, este compus din elemente răsvrătitoare imorali, lipsiți de simțul rușinei, al cinstei, al buneicuviențe, etc.

Nici fetele nu fac excepție. Nici nu termină bine cu anii școlii când gândul le zboară la măritiș. Luxul face ravagii. Este o adevărată ruină a satelor. Cei mai mulți dintre tineri și tinere mai bine preferă să stea flămânzi decât să se lipsească de haine de mătase. La biserică dacă vin o fac numai la sărbători mari, și numai să fie admirate ce gusturi fine au la îmbrăcarea costumelor.

Pe lângă toate acestea mai contribuie la lățirea răului și propaganda sectară. La influența apostolilor mincinoși cari nestingheriți de nimeni sub masca că propovăduiesc pocăința, rostesc blasfemii la adresa bisericii, dar mai ales la adresa preoților, a căror autoritate vor să o nimicească și tot ce-i rău prinde și astfel în loc să mergem spre un viitor mai fericit, mergem spre regres moral.

Dar pe lângă tot răul, nu e bine să ne pierdem nădejdea, ci cu credință în Dumnezeu să sperăm la vremuri mai bune căci: „*puterea lui Dumnezeu este spre mântuirea tot celui ce crede*“ (Romani cap. 1, vers 16).

† Protopopul Fabrițiu Manuilă din Lipova.

Mercuri în 13 Noemvrie a. c., Prea Sfințitul episcop Vasile a participat împreună cu d-l secretar eparhial D. Sgăvêrdia și diaconul T. Roșca la înmormântarea protopopului Fabrițiu Manuilă în Lipova. Biserica noastră a apreciat cu demnitate personalitatea valorosului protopop Manuilă, participând la înmormântarea lui: Prea Sfințitul nostru episcop, P. S. Sa arhiereul Magier dela Oradea iar eparhia Aradului a fost reprezentată de P. On. D. Givulescu, protopopul Radnei.

După Liturgia celebrată de un sobor de preoți s'a început prohodul de cei doi arhierei și 30 de preoți. Splendoarea heruvimică a bisericii din Lipova era anestecată cu un vâl de tristețe ce se împrăștia peste mulțimea imensă

de capete care a alergat să dea ultimul salut fostului protopop și mare patriot Fabrițiu Manuilă.

P. S. arhiereul Andrei Magier a predicat și a evocat momente adânc impresionante din viața defunctului. Au mai rostit cuvinte de mângâiere: reprezentantul eparhiei Aradului, preotul Todan din Fibiș în numele tractului, d-l Sever Bocu în numele comunei Lipova, d-l Aurel Cosma iun., reprezentanții tuturor confesiunilor minoritare de acolo, precum și reprezentanții instituțiilor culturale din județ.

Ceice au ascultat aceste înduioșătoare pănegrice și-au putut forma ideea despre: muncă pastorală, patriotism, bunătate sufletească și părinte de familie aleasă.

Bunul Dumnezeu să așeze pe protopopul Manuilă în ceata dreptilor Săi, iar îndureratei familii să-i dăruiască mângâiere!

ȘTIRI

Marele congres economic al Ardealului și Banatului. Fruntașii vieții culturale și economice de dincoace de munți au convocat pe ziua de Joi, 28 Noemvrie a. c. în Cluj un mare congres economic. Congresul are să discute modalitatea refacerii creditului românesc în acest ținut, distrus prin legile și conjuncturile mai noi. E de dorit ca la acest congres să participe cât mai mulți intelectuali și popor, căci dela refacerea creditului românesc aici depinde în mare măsură viitorul cultural și cel politic al Românilor ardeleni și bănățeni. Comitetul de inițiativă a lansat o frumoasă chemare și a esoperat pentru participanți pe C. F. R. o reducere de 50%.

Distincție. Păr. profesor catihet Teodor Șandru pentru serviciile făcute în garnizoana Caransebeș a fost distins cu titlul de confesor ononrific al acestei garnizoane. Felicitări!

Danie. Preotul Ioan Munteanu din Bolvașnița a dăruit pe seama comunei Ohabița bonuri de impozite în valoare de 3000 lei. Epitropia bisericii din Ohabița își exprimă și pe această cale mulțumirile sale pentru mărimoasa faptă!

Dela comitetul F. O. R.-ului. Unele ziare au publicat că secretarul secției Caransebeș d-l N. Cornean a demisionat din secretariat, fără a se cunoaște motivele demisiei. Comunicăm că d-sa a demisionat pe motiv că fiind prea ocupat nu mai poate munci cu aceeași conștiințiozitate, iar comitetul, neacceptând această demisie, a ales ca ajutorător pe d-l Petru Toma, licențiat în Teologie, funcționar al consiliului eparhial.

In N-rul viitor vom publica o dare de seamă despre vizitațiunea canonică din Logojel care a lipsit din reportajul trecut.

Notă Oficială.

Nr. 6606 E. 1935.

Către toate Oficiile parohiale și protopresbiterale.

Disponem ca preliminarele pe anul 1936 să se prezinte la Adunarea parohială ce se ține în luna Decembrie în baza art. 39 al statutului astfel ca la finea anului 1935 să fie înaintate toate preliminarele pentru anul 1936 Consiliului eparhial spre cenzurare și respective aprobare.

Ce privește socoțile pe anul 1935 acelea au să treacă prin consiliul și adunarea parohială ce se întrunesc în urma art. 39 al statutului în primul trimestru al anului 1936.

După trecerea lor prin corporațiunile parohiale se vor înainta de către oficiul parohial pe lângă raport împreună cu documentele justificative Consiliului eparhial spre suprarevizuire respectiv spre aprobare.

Caransebeș în 14 Noembrie 1935.

Episcopul diecezan:

† Vasile

CONCURS.

Consiliul parohial din comuna Bogoltin jud. Severin escrie concurs pentru ocuparea postului de paroh al parohiei vacante de cl III. din Bogoltin protopresbiteratul Mehadiei cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană“ din Caransebeș.

Emolumente :

1. Una sesiune parohială constătătoare din 32 jug., după care alesul preot va suporta sarcinile publice.
2. Casă parohială.
3. Din lada cultului salar anual.
4. Paușal pentru 20 m³ lemne.
5. Alte venituri după uzul din comună.

Reflectanții având învoirea Ven. Cons. eparhial au să-și înainteze petițiile consiliului parohial din Bogoltin prin Prea On. Oficiu protopresbiteral din Orșova, cu încuviințarea căruia se vor prezenta în vreo Duminică sau sârbătoare — la nici un caz însă în ziua alegerii — spre a-și arăta dexteritatea în cele preoțești.

Bogoltin din ședința consiliului parohial ținută la 13 Octombrie 1935.

Gheorghe Belcotă

președinte

2—3

Simeon Temeș

notar

În conțelegere cu mine: *Iosif Câmphiann* protopresbiter.

NOTĂ BIBLIOGRAFICĂ.

Sfântul Sinod, pe baza referatului comisiunii pentru cercetarea lucrărilor teologice, a aprobat prin decizia Nr. 1467 dtto 5 Noembrie 1935, o lucrare catihetică a părintelui, Vasile Paica din Feneș, ca pe o lucrare bună de folosit, pentru consultarea preoților cateheți și a credincioșilor. Lucrarea este o isagogie populară, tratând în sens teologic, gruparea materialului catihetic în adaptarea programei analitice pentru școalele primare. Poartă titlul: „Mica Biblie“ și este o dedicație, celuia a fost protosincelul Dr Iosif I. Olariu, în semn de pioasă aducere aminte și recunoștință omagială.

La Librăria Diecezană

se află de vânzare

obiecte bisericesti

dela cele mai renumite fabrici.

Brâne preoțești

dela cele mai renumite fabrici și cu prețuri convenabile de vânzare la Librăria diecezană.

Se află sub tipar și va
apare curând

Calendarul Românului

pe anul 1936

Cu un bogat conținut literar.

